

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

නීති පීඨය

නීතිවේදී උපාධි පරීක්ෂණය, පළමු වසර (මාර්ගගත) – 2020 (පුනර්)

රෝම නීතිය

(පෑ තුනයි)

මුළු ප්‍රශ්න සංඛ්‍යාව : 06

ප්‍රශ්න තුනකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න

(අපැහැදිලි අත් අකුරු සඳහා ලකුණු අඩු කෙරේ)

1. “ ‘නීති මූලාශ්‍ර’ යන යෙදුම බොහෝ අර්ථයෙන් භාවිතා වේ. ඇතැම් නීති බල ප්‍රදේශයන්හි, නීතිය කුමක්ද යන්න සඳහා ඓතිහාසික සාක්ෂ්‍ය වන සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර ලෙස හැඳින්විය හැකි දෙයට පටහැනිව, එය, නීතිය සම්පාදනය කරන ලද ආකාරය ලෙස දක්වයි.”

රෝම නීතියේ මූලාශ්‍ර ඇසුරින් ඉහත ප්‍රකාශය අගයන්න.

(ලකුණු 100)

2. රීටියස්, රෝමයේ වයින් වෙළෙන්දෙකු වූ අතර ඔහු සතුව ඔහුගේ වයින් අංගනයේ සේවය කළ වහලුන් කිහිපදෙනෙකු විය. රීටියස්, එම වහලුන්ගෙන් එක් වහලියක් වන අනීසා සමඟ සබඳතාවයක් ගොඩනඟා ගත් අතර පසුව ඇය සුරස් නම් පුතෙකු බිහි කළාය. රෝම පුරවැසියන් දෙදෙනෙකු වන බෲටස් සහ සෝරස් ද රීටියස්ට සේවය කළහ. රීටියස් පිළිබඳව බෲටස් හා සෝරස්, නරක ලෙස කතා කළෙන් ඒ පිළිබඳ කෝපයට පත් රීටියස් ඔවුන්ගේ වංක හැසිරීම හේතුවෙන් ඔවුන් දෙදෙනා වහල් භාවයට පත් කළේය. සුරස්ව ඉහළට ඔසවා තැබීමට රීටියස්ට අවශ්‍ය වූ අතර වයින් බෙදා හැරීම පිළිබඳව වෙළෙන්දෙකු සමඟ ගිවිසුමකට එළඹීම සඳහා ඔහුව

නගරයට යැවිය. ගිවිසුමකට ඇතුළත් වීම සඳහා සුරස් හට නීත්‍යානුකූල හැකියාවක් නොමැති බව පවසමින් සුරස් සමඟ ගිවිසුමට එළඹීම වෙළෙන්දා ප්‍රතික්ෂේප කළේය. පසුව ටීටියස්ට සුරස් සහ අනෙක් වහලුන් දෙදෙනා නිදහස් කිරීමට අවශ්‍ය වූ අතර ඔහු එසේ කිරීමට ඇති තම වේතනාව එම ප්‍රදේශයේ මහේස්ත්‍රාත්වරයකු හට හෙළි කළේය.

උක්ත අවස්ථාව යටතේ මතුව ඇති නීතිමය ගැටළු සාකච්ඡා කර ටීටියස්ට උපදෙස් දෙන්න. (ලකුණු 100)

3. දේපළ අත්පත් කර ගැනීම සම්බන්ධ නීතිය අදාළ කරගනිමින් පහත අවස්ථා සාකච්ඡා කරන්න. හිමිකාරිත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන අවස්ථාවන්හි වන්දි පිලිබඳ මූලධර්මය සාකච්ඡා කිරීමද ඔබෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

(i) බෲටස් තම අශ්ව කරත්තයෙන් කැළයක් හරහා ගමන් කරමින් සිටියදී පාත්තයන් පිරිසක් දුටුවේය. ඔහු ඉන් දස දෙනෙක් නිවසට ගෙනැවිත් ඔහුගේ ගොවිපළේ තබා ගත්තේය. සතියකට පසු පාත්තයින් පස් දෙනෙක් ඔහුගේ අසල්වැසියා වූ මාකස්ගේ වත්තට ගියහ. බෲටස්ට පාත්තයින් කෙරෙහි අයිතියක් නොමැති බව පවසමින් ඔවුන් පස්දෙනා ආපසු ලබාදීම මාකස් ප්‍රතික්ෂේප කළේය.

ඉතිරිව සිටින පාත්තයින් පස්දෙනාට සහ අසල්වැසියාගේ වත්තට ගිය පාත්තයින් පස්දෙනාට අයිතිය කියාපෑමට බෲටස්ට හැකියාව පවතීද?

(ii) බෲටස්, සයිරස්ගේ හිමිකාරිත්වයට එරෙහිව පුරා වසර තුනක් එක්තරා ගොවිපළක වාඩිලා ගෙන සිටියේය. ඒ අතරතුර මාස දහ අටකට පෙර බෲටස් අසනීප වූ අතර ඔහු ගොවිපළ අතහැර වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර සඳහා නගරයට ගොස් මාස තුනකින් ආපසු පැමිණියේය. ඉහත සඳහන් කළ වසර තුනක කාලය අවසානයේ දිනක් ඔහු උදේ එළියට ගොස් සවස ගොවිපළට පැමිණෙන විට සයිරස් සහ ඔහුගේ පවුලේ අය තම සතුන් සමඟ ගොවිපළේ වාඩිලා සිටිනු දුටුවේය.

ගොවිපළේ හිමිකරු කවුරුන්ද?

(iii) බෲටස්, අධික මෝසම් වැස්සකට පසුව ගහක් අසල පිහිටි ඔහුගේ කුඹුර බැලීමට ගියේය. ගංගාව එහි ගමන් මඟ වෙනස් කර ඇති බවත් ඒ හේතුවෙන් ඔහුගේ කුඹුරට යාබදව අමතර ඉඩමක් නිර්මාණය වී ඇති බවත් ඔහු සොයා ගත්තේය. එම අමතර ඉඩම, ඊට ඉහළින් පිහිටි මාකස්ගේ ඉඩමෙන් සෝදා ගිය වැලි වලින් පිරී තිබුණි.

බෲටස් හට එම අමතර ඉඩම වටකර වැටක් ඉදි කිරීමටත් එම ඉඩමට සහ එහි වැලි වලට අයිතිය ඉල්ලා සිටීමටත් හැකියාව පවතීද?

(iv) බෲටස් කැළයක් මැදින් එන අතරතුර ඔහුට සිතියමක් ඇද තිබූ තඹ තහඩුවක් හමු විය. ඔහු සිතියමේ දක්වා තිබූ මඟ සලකුණු අනුගමනය කළ අතර සයිරස්ට අයත් ඉඩමේ තිබී නිධානයක් සොයා ගත්තේය. බෲටස් ඉඩම භාරා නිධානය රැගෙන ගියේය.

නිධානයේ අයිතිකරු කවුද?

(v) බෲටස්, සයිරස්ගේ වයින් අංගනයෙන් මිදි නෙලා ටයිටස් යොදවා වයින් සෑදුවේය. බෲටස්, සයිරස් සහ ටයිටස් අතරින් වයින් වල අයිතිය හිමිවිය යුත්තේ කාටද?

(20×5 = 100)

4. පහත සඳහන් අවස්ථාවන්හි පාර්ශ්වයන්ගේ අයිතිවාසිකම්, යුතුකම් සහ බැඳීම් සාකච්ඡා කරන්න.

(i) කාටුස් ජූලියස් වෙත රතු වයින් බැරල් 200ක් විකිණීමට එකඟ වූ අතර ඒවා බෙදා හැරීම සඳහා ප්‍රවාහන කටයුතු පිළියෙල කිරීමටද එකඟ විය. ජූලියස් ගනුදෙනුව සඳහා අත්තිකාරම් ලෙස නාමික ගාස්තුවක් ගෙවූ අතර ඉතිරිය, භාරදීමෙන් පසු ගෙවිය යුතු විය. බෙදා හැරීමට පෙර, කාටුස්ගේ ගබඩාවේ ගින්නක් හටගත් අතර මුළු වයින් තොගයම විනාශ විය. ලැබිය යුතු ඉතිරි මුදල කාටුස් ඉල්ලා සිටී.

(ලකුණු 30)

(ii) කැස්කස් සහ ස්පාටකස් සහෝදරයින් වන අතර හවුල් හිමිකාරිත්වය යටතේ ඔවුන් දෙදෙනාට අශ්වයන් 49 ක් හිමිව සිටියහ. ඔවුන් අතර ලාභය බෙදා ගැනීමේදී නිතරම ගැටලු ඇති වූ බැවින් ඔවුන් තම කොටස් බෙදා ගැනීමට නඩු පැවරූහ. අවසාන තීරණය පැමිණෙන තෙක් අශ්වයන් තබා ගැනීම සඳහා ඔවුන් තම මාමා වන පැට්‍රියන් වෙත අශ්වයන් භාර දුන්හ. කැස්කස් ඔහු වෙනුවෙන් නඩු පැවරීමේ විධිවිධාන සොයා බැලීමට මාකස් පත් කළේය. පැට්‍රියන් ඔහුගේ පුත් බැල්බස්ට එක් අශ්වයෙකු තැගී කළේය. කැස්කස් සහ ස්පාටකස් අතර අශ්වයන් එක සමානව බෙදා දීමටත් ඉතිරි වන අශ්වයා විකුණා මුදල් සමානව බෙදා දීමටත් මහේස්ත්‍රාත්වරයා තීරණය කළේය. මේ අතර මාකස් තම රාජකාරිය ඉටු නොකොට රට හැර ගොස් ඇති බව කැස්කස් සොයා ගත්තේය.

පැට්‍රියන් සහ මාකස් කොතරම් දුරට වගකිව යුතුද?

(ලකුණු 40)

(iii) කැස්කස් තම පෙම්වතිය වෙනුවෙන් දියමන්ති මුද්දක් මිලදී ගත්තේය. ඔහුගේ සොහොයුරිය වන වැලෙන්සියා විවාහ මංගල උත්සවයකට පැළඳීමට එම මුද්ද ලබා දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටි අතර පසුව එය ආපසු ලබා දීමට එකඟ විය. මංගල උත්සවයේදී මුද්ද සොරකම් කෙරුණි. මුද්ද සොරකම් කළ බැල්බස්ට මංගල උත්සවය පැවැත් වූ ස්ථානයේදීම මුද්ද සමඟ හසු විය. කෙසේ වෙතත්, වැලෙන්සියාට පිහියෙන් ඇත බැල්බස් පැන ගියේය. වැලෙන්සියා සහ බැල්බස් කොතරම් දුරට වගකිව යුතුද?

(ලකුණු 30)

5. එම්ලියන් රෝමයේ ජීවත් වූ ප්‍රසිද්ධ දියමන්ති වෙළෙන්දෙකි. ඔහුගේ නිවසේ සේවකයෝ තිදෙනෙක් සිටියහ. ඔවුන්ගේ නිවසේ තිබූ භාණ්ඩ කිහිපයක් ඔවුන්ගේ නිවසේ නැති බව එම්ලියන්ගේ බිරිඳ ජූලියානා දැනගත් අතර ඒ බව එම්ලියන්ට දන්වා සිටියාය. ඔහු තම සේවකයන්ගෙන් මේ ගැන විමසූ අතර ඊට ඔවුන්ගේ කිසිදු සම්බන්ධයක් නැතැයි දැන්වූහ. එම්ලියන්, සේවකයන් තිදෙනාම රහසිගතව

නිරීක්ෂණය කළ අතර ඔහුගේ ස්ථානයෙන් සොරකම් කරන ලද මිල අධික වශින් බෝතල් දෙකක් සමඟ එක් සේවකයෙකු වන බැල්බස්ව අල්ලා ගත්තේය. එමිලියන් මෙය පල්ලියේදී සියල්ලන් ඉදිරියේ හෙළිදරව් කර බැල්බස්ගේ සේවය අවසන් කළේය. නින්දාවට පත් බැල්බස්, පසුදා එමිලියන්ගේ ව්‍යාපාරික ස්ථානයට ගොස් ඔහුගේ ගනුදෙනුකරුවන් සහ අනෙකුත් සේවකයන් ඉදිරිපිටදී ඔහුට මුගුරකින් පහර දුන්නේය. බැල්බස් එමිලියන්ගේ පුත් කැස්කස්ගේ හිසට පහර දුන් අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඔහුට එක් ඇසක පෙනීම නැති විය. පිටත්ව යාමට පෙර, බැල්බස් කැගසමින් කියා සිටියේ, ජූලියානා අනෙක් සේවකයින් දෙදෙනා සමඟ අතීයම් සම්බන්ධතාවයක් පවත්වන බවයි. තවද, බැල්බස් එමිලියන්ගේ කරත්තයට සහ අශ්වයන්ට යකඩ පොල්ලකින් හානි කර එක් අශ්වයෙකු මරා දැමීය. තමාට එමිලියන් කළ අවමානයට මෙම මෙවලම් තමා සතු බව පවසමින්, ඔහු පිටව යන විට ආහරණ සෑදීමට භාවිතා කරන මෙවලම් පිරවූ බැගයක්ද රැගෙන ගියේය.

එමිලියන් වෙත උපදෙස් දෙන්න.

(ලකුණු 100)

6. බෲටස් හට කාටුස් හා බැල්බස් නම් වූ ස්වභාවික පුතුන් දෙදෙනෙක් සහ මාකස් නම් වූ ඔහුගේ බලය යටතේ හදාගත් පුත්‍රයෙකුද විය. බෲටස්, තම බාල සහෝදරයාගේ පුත්‍රයා වූ කැස්කස්ව ඔහුගේ මුළු වතුයායේම එකම උරුමකරු ලෙස පත් කරමින් අන්තිම කැමති පත්‍රයක් සකස්කොට තැබීය. කැස්කස් වතුයාය භාර ගැනීමට කැමති විය. එම අන්තිම කැමැති පත්‍රයෙන්ම, බෲටස් තම මිත්‍ර පැට්‍රියන් වෙත කුඹුරු ඉඩමක් තෑගි කළේය. එම කුඹුරු ඉඩම රෙදිපිළි වෙළෙන්දෙකුට අයත් බව බෲටස් දැන සිටියේ නැත. කැස්කස් මුළු වතු යායටම ඇතුළුවී අන්තිම කැමති පත්‍රය යටතේ ඔහුට දුන් ත්‍යාගය පවරා දෙන ලෙස පැට්‍රියන් ඉල්ලා සිටියේය. බෲටස්ට කුඹුරු ඉඩමට හිමිකමක් නොතිබූ බැවින් එසේ කළහැකිදැයි යන්න පිළිබඳව කැස්කස් දෙගිඩියාවෙන් පසු විය.

පහත සඳහන් කරුණු සලකා බලන්න:

(i) කාටුස්, බැල්බස් හා මාකස්, බෲටස් විසින් සැකසූ අන්තිම කැමති පත්‍රයෙහි ඇති වතු යායේ යම් කොටසක අයිතිය ඉල්ලා එය අභියෝගයට ලක් කිරීමට හැකියාවක් පවතීද යන්න දැන ගැනීමට කැමැත්තෙන් සිටී.

(ii) (අ) අන්තිම කැමති පත්‍රය යටතේ සකස් කරන ලද ත්‍යාගයේ වලංගු භාවය පිළිබඳව දැන ගැනීමට පැට්‍රියන් හට අවශ්‍ය වේ.

(ආ) පැට්‍රියන් වෙත ත්‍යාග කර ඇති කුඹුරු ඉඩම, අන්තිම කැමති පත්‍රය යටතේ ඔහුට ත්‍යාග කළ බව නොදැන පෙර හිමිකරුගෙන් පැට්‍රියන් එම ඉඩම මිලදී ගැනීම මත පැට්‍රියන්ට එය දැනටමත් හිමිව තිබුණේ නම් ඉහත (අ) සඳහා දී ඇති ඔබේ පිළිතුර වෙනස් වේද?

ඔවුන්ගේ නෛතික තත්ත්වය, අයිතිවාසිකම් සහ පවතින නඩුකර පිළිබඳව පාර්ශ්වයන් වෙත උපදෙස් දෙන්න.

(ලකුණු 100)

*****